

KLEI

KERAMIEK MAGAZINE

juli-augustus 2017 | nummer 4 | 37e jaargang | € 6,00

Het enige Nederlandstalige keramiektijdschrift

- Juliane Herden ■ Rachel Kneebone
- Carla de Vrijer ■ Scheldeslibkunst ■ Amparo Almela ■ Carla Rovers ■ Sluiting galerieën
- Technieken

Geert Lap (1951-2017)

*Binnenkant bepaalde
de buitenkant*

ISSN 1386-0178

01704

9 771386 017005

4

28

8

11

34

Inhoud

4 Juliane Herden

"Ik behandel geen grote maatschappelijke problemen of onderwerpen, mijn werk verwijst inhoudelijk niet naar wereldproblematiek of sociale misstanden. Maar, ik ben ook geen pottenbakker."

8 Geert Lap

Geert Lap (1951-2017) heeft altijd gedraaid, dus in die zin is hij een onvervalste pottenbakker. Hij tilde de techniek echter naar een ongekend hoog niveau, gekenmerkt door een precisie en perfectie die aan het ongelooflijke grenzen.

11 Rachel Kneebone

Bij het zien van het werk van Rachel Kneebone valt meteen op dat haar

beelden mooi passen in een traditie van beeldhouwkunst waarin rouw en extase, levenskracht en doodsangst zo vaak zijn afgebeeld.

28 Scheldeslibkunst

De 40 deelnemende keramisten mogen het slib puur, minstens voor de helft gekleurd met Scheldeslib of gemengd met transparante glazuur gebruiken. De werken zijn op steengoed temperatuur gestookt.

34 Amparo Almela

De werken van Amparo Almela vertellen het verhaal van kwetsbaarheid en kracht. Maar de vorm die zij daarbij kiest, verandert regelmatig.

→ En verder

- 14 Zo doe je dat - Carla de Vrijer
- 18 KleiGalerij - Tuinobject
- 20 Kort Nieuws
- 30 Techniek - Bouwen met rollen
- 32 Glazuren en Code van de keramist (4)
- 33 Lotte's Blikvanger
- 38 Van inspiratie tot creatie - Carla Rovers
- 39 Praktisch - vragen, tips, weetjes
- 40 Boeken
- 41 Column Mechtild Paauwe
- 42 Galerieën sluiten
- 44 KeramiekAgenda
- 49 Klei(n)tjes: De Les Gewezen, Biscuitjes

Amparo Almela Català: Diepgang en onrustige nieuwsgierigheid

Amparo Almela koestert haar *Zeven Pilaren*, 2007

Een intrigerende mix tussen diepgang en onrustige nieuwsgierigheid kenmerkt de persoon en het werk van Amparo Almela Català. Een bezoek aan haar atelier en luisterend naar haar verhalen over haar zoektocht in keramiek, roepen het beeld op van een veelzijdig kunstenaar die verschillende wegen bewandelt en toch een coherent verhaal vertelt. Dit jaar werd Amparo Almela genomineerd voor de nationale Spaanse keramiekprijzen in de categorie moderne keramiek.

DOOR JOLIEN VERWEIJ

Amparo Almela werd in 1962 geboren in het keramiekstadje Manises in de Spaanse deelstaat Valencia. Manises kent een lange keramiektraditie die begon met de komst van de pottenbakkers uit het zuiden van Spanje, die Moorse tradities en technieken introduceerden. Tot op de dag van vandaag is Manises een van de belangrijkste keramiekcentra van Spanje. Het is dan ook niet verwonderlijk dat Amparo hier haar opleiding begon en wel aan de gerenommeerde Escuela de Cerámica de Manises (School voor Keramiek van Manises). Zij vervolgde haar opleiding aan de Escuela de Artes Plásticas y Diseño de Valencia (School voor Beeldende Kunsten en Ontwerp van Valencia). In Manises kreeg zij les van onder anderen de voor de Spaanse keramiek zeer belangrijke keramist Enrique Mestre (1936). Na Valencia ging zij naar het keramiekdorp La Bisbal in Cataluña. Zij volgde hier onder andere een cursus raku bij keramist Marti Royo (1949-1997) en, zoals zij zelf zegt: "Hier werd ik definitief gegrepen door de keramiek" en daarmee werd de basis gelegd voor haar verdere werk in keramiek. Het werken met raku, het zelf volledig uitvoeren van iedere fase en ieder element van het proces boeiden haar en hebben haar sindsdien niet meer los gelaten. Tot op de dag van vandaag volgt

zij workshops en cursussen in voor haar nog onbekende, nieuwe technieken die zij regelmatig toepast in haar eigen werk. Zij werkt dan ook steeds in verschillende technieken. Zelf zegt zij daarover: "Ik gebruik keramiek als middel om mijn emoties en gevoelens te uiten die, net als alles in het leven, in constante ontwikkeling zijn. En ik aarzel niet om bij keramiek andere middelen in te zetten zoals de fotografie, (neon)licht, spiegels en andere, die mij helpen een idee vorm te geven." Zij werkt met verschillende soorten klei, maar heeft met name de afgelopen jaren een voorkeur voor porselein ontwikkeld. Inspiratie voor vormen haalt zij voor een belangrijk deel uit de natuur.

KWETSBAARHEID EN KRACHT

Haar werken vertellen het verhaal van kwetsbaarheid en kracht. Maar de vorm die zij daarbij kiest, verandert regelmatig. Amparo: "Als ik een periode – vaak ergens rond de vijf jaar – intensief in een bepaalde richting gewerkt heb en vervolgens een andere kant op ga, dan valt dat niet altijd goed. Mensen kennen je van iets en willen dat graag zo houden. Zij willen graag hetzelfde of iets vergelijkbaars zien. In die zin is het risicovol wat ik doe, dat steeds veranderen. Maar voor mij is dat toch waar het over gaat. Ik verwacht dan ook niet veel, ik wil mij alleen uitdrukken." Hieraan vooraf gaat steeds een diepgaand onderzoek van een bepaalde techniek. Naast het over langere periodes werken in series, maakt zij ook kortstondiger uitstapjes. Zo verdiepte zij zich op verzoek uitgebreid in het ingewikkelde productieproces van Egyptische faïence. Ze maakte diverse stukken in deze traditie die opgenomen zijn in een boek en CD getiteld *De muziek tijdens het tijdperk van de piramides*. Ook maakte zij zich de techniek van lusterkeramiek eigen, een traditie waar Manises door de eeuwen heen een van de belangrijke centra van was. Lusterkeramiek stond centraal bij een openbaar kunstwerk dat ze in 2004 maakte voor de gemeente Manises, bestaande uit zeven pilaren van verschillende hoogten (de grootste zeven meter), gedecoreerd met kopergroen en luster. De pilaren refereren aan de 'ratjolars' uit Valencia. 'Ratjolars' waren de schoorstenen van de antieke bakstenen ovens uit deze regio. Zij waren heel hoog en smal en gemaakt van baksteen. Om deze

Amparo Almela, *Zeven Pilaren* in Manises, 2004; steengoed, lusters, h. 300-700 cm, Ø 30-40 cm, totale Ø 600 cm

Amparo Almela, boven: *Eclosiones en grès*, 2011; grès, vulkanische glazuren, 1250° C; gemiddeld h. 35 x 80 x 100 cm | onder: *Eclosiones (Uitkomen, Ontkiemen)*, 2010; porselein, stof; h. 45 x 130 x 130 cm

Amparo Almela, *Fuga de ideas*, 2007; porselein, fotografie; h. 160 x 75 x 190 cm

Amparo Almela, *Brasero 1*, 1999-2000; grès, engobes, reducerend gestookt; h. 55 x 50 x 50 cm

Amparo Almela, *Brasero 2*, 1999-2000; grès, engobes, reducerend gestookt; h. 55 x 50 x 50 cm

pilaren te maken, was een grote oven nodig. Met steun van het Ministerie van Cultuur heeft Amparo toen zelf een oven gebouwd. Daarnaast beschikt zij over nog twee ovens, waarvan een voor reductie en raku. Haar atelier bestaat uit twee aparte gebouwtjes bij een prachtig familiehuis in Manises. De tweede ruimte, waar ook de zelfgebouwde oven staat, noemt zij zelf de 'sala de torturas', de 'martelkamer'. Hier is het waar de werken gerealiseerd worden, maar pas na veel mislukkingen en steeds weer opnieuw proberen. Het steeds weer werken met nieuwe technieken brengt veel experimenteren met zich mee.

SERIES

Haar werk is goed onder te verdelen in series die steeds gekoppeld zijn aan een bepaalde techniek en een fase in haar werk. Een van haar eerste series, uit begin jaren '90, is *Emociones contenidas* (een vertaling kan zijn 'omvatte emoties'), prachtige werken van porselein in een kader van metaal. In 1999-2000 maakte ze een heel andere serie, namelijk van muurpanelen die ze voor het eerst exposeerde in Galería el Palau in Valencia. De panelen hebben verschillende afmetingen en verschillende diktes. Zij zijn gemaakt van grès, gedecoreerd met engobes en gestookt op 1250° C. Bij verschillende panelen werkte Amparo met een metalen rooster, maar verder is de toegepaste techniek hetzelfde. Tijdens een bezoek – eind jaren '90 – aan Turkije raakte ze geïnspireerd door de prachtige keramische komfours. Op basis daarvan maakte ze een eigen serie, waarin ze speelt met de klassieke vormen. Deze serie, getiteld *Braseros*, presenteerde ze in 2007. De stukken zijn gemaakt van grès met engobes en reductie gestookt.

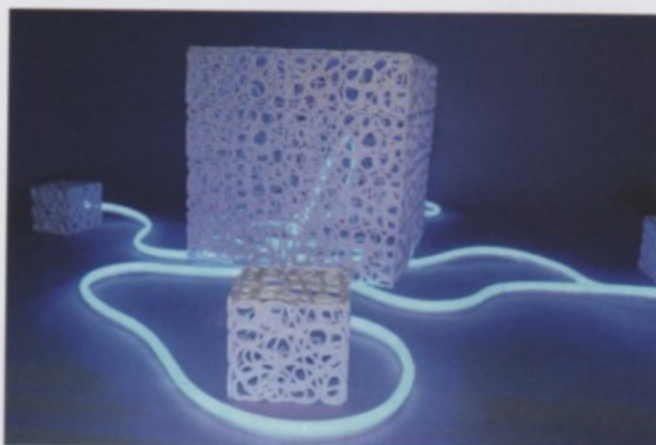
De series *Fuga de ideas* (Vlucht/Fuga van ideeën) en *Ideas desechadas* (Afgedankte ideeën) zijn gemaakt in porselein en geven de vluchtigheid en breekbaarheid van ideeën weer. *Fuga de ideas* is uit 2007. Het werk krijgt een extra dimensie door het gebruik van fotografie. Het keramische gedeelte gaat over in de fotografie die uiteindelijk de oorsprong van het werk vormt. Boeiend zijn ook de twee series *Eclosiones* (het uitkomen, ontkiemen). De eerste komt uit 2010 en is gemaakt van stof en porselein. De tweede serie is uit 2011 en heet *Eclosiones en grès*. Deze is gemaakt van grès en vulkanische glazuren. Beide series bestaan uit prachtige suggestieve vormen en stralen tegelijkertijd kracht en kwetsbaarheid uit.

Een geheel andere techniek paste zij de laatste paar jaar toe in een aantal verschillende series. Dit resulteerde in de prachtige solotentoonstelling *En mi interior* (In mijn binnenste) in 2014 in Keramiekmuseum Gonzalez Marti in Valencia. Amparo: "Deze werken worden gekenmerkt door de geometrie in de vormen, als gevolg van de wijze van constructie die ik gebruik heb. De losse

delen zijn opgebouwd rond een metalen structuur die de werken ondanks hun omvang, 'licht' maakt. Door de heldere structuur kan de toeschouwer zich richten op andere aspecten van de werken zoals de organische textuur en de puurheid van het lijnenspel." De serie is gemaakt met door een mal geperste porselein dat in een grafische vorm gebogen wordt en eindeloze lijnen tekent die lege ruimtes omvatten. Het samenstel van vormen waaruit ieder werk bestaat, is ambigu, aan de ene kant maakt het een delicate indruk, aan de andere kant, zijn het stevige, solide objecten. Het licht, dat in veel van de werken aanwezig is, soms alleen als licht, soms in combinatie met neonbuizen, brengt een tweede dimensie in de werken.

TENTOONSTELLINGEN

Haar werk heeft Amparo door de jaren heen, naast alle losse tentoonstellingen, steeds kunnen laten zien in enkele vaste galerieën. "Ik ben terughoudend met exposeren. Ik wil graag eerst alles helemaal goed hebben en dan een mooie serie laten zien. Regelmatig zeg ik dus ook nee, of wacht ik tot ik helemaal tevreden ben over het werk, voor ik het tentoonstel. Een aanbod moet dus ook goed uitkomen, soms ben ik nog niet zo ver. Alles heeft zijn tijd nodig en is onderdeel van een proces." Zo heeft het ook afgelopen tijd weer even geduurd voor zij exposeerde, maar dat resulteerde dan ook in een uitgebreide solotentoonstelling in Fundación Frax in Albir in de provincie Alicante, waar zij van februari tot en met april te zien was met de tentoonstelling *Interiores*. "Een mooie plek om te exposeren, een galerie in contact met de zee en met veel liefde voor de kunst." Het lijkt een referentie aan haar eigen werk; de diepgang die komt door de liefde voor de kunst en de onrustige nieuwsgierigheid, de voortdurende beweging van de zee. **Atelier: Calle de la Pilota D-22, ES-46940 Manises, Valencia. www.amparoalmela.com**

Amparo Almela, *Links en azul (Links in blauw)*, 2015; porselein, neon; centrale kubus h. 50 x 59 x 50 cm, kleine kubussen div. afmetingen, totale oppervlakte 180 x 180 cm